

Julkaisuvapaa 22.10. Klo 10:00

Translain uudistusta kiirehdittävä, alaikäisten oikeuksia ei voi jättää huomioimatta

Hallituksen tavoitteena on uudistaa niin kutsuttu translaki. Uudistus on erittäin tärkeä ja sitä on odotettu vuosia. Uudistus parantaisi transihmisten itsemääräämisoikeutta, kehollista koskemattomuutta ja hyvinvointia sekä vapauttaisi terveydenhuollon resursseja. Me allekirjoittaneet järjestöt olemme kuitenkin huolissamme uudistuksen viipymisestä. On varmistettava, että uusi translaki ehditään säätää kuluvalle vaalikaudella. Lisäksi sukupuolen vahvistaminen tulisi tehdä mahdolliseksi myös alaikäisille. Sukupuolivähemmistöjen oikeudet eivät saa jäädä muiden asioiden jalkoihin.

Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmä esitti [raportissaan](#) (31.1.2020) vaihtoehtoja translakiuudistuksen toteuttamiseksi. Raportin mukaan nykyinen oikeustila altistaa transsukupuoliset ja muunsukupuoliset henkilöt syrjinnälle ja muille oikeudenloukkauksille, erityisesti yksityisyyden loukkauksille. Työryhmä esitteli raportissa kolme eri vaihtoehtoa translain uudistamiseksi. Niin kutsutussa laajassa mallissa sukupuolen vahvistamisen oikeudellinen ja lääketieteellinen prosessi erotettaisiin toisistaan. Mallin laajimmassa versiossa kyse olisi ilmoitusmenettelystä ilman harkinta-aikaa. Laajin malli toteuttaisi todellisen itsemääräämisoikeuden parhaiten.

Lisäksi työryhmä arvioi raportissaan alaikäisten transihmisten tilannetta. Työryhmä huomautti, ettei nykyinen hallitusohjelmakirjaus tunnista työryhmän havaitsemia haasteita alaikäisten yhdenvertaisuuden toteutumiseksi. Työryhmä esitti vaihtoehtona, että sukupuolen juridinen vahvistaminen voisi olla mahdollista 15 vuotta täyttäneille.

Hallituksen tulisikin arvioida uudelleen alaikäisten asema lakiuudistuksessa. Sukupuolen vahvistamisen lykkäytyminen jopa vuosilla heikentää transnuorten hyvinvointia huomattavasti. Mahdollisuus saada oikean sukupuolen mukaiset henkilöpaperit viivytyksettä helpottaisi lukuisten transnuorten elämää, vähentäisi syrjintää ja parantaisi nuorten hyvinvointia. Sukupuolen vahvistaminen alaikäisenä on mahdollista muun muassa Norjassa, Irlannissa ja Maltalla. Uusi nimilaki on jo vahvistanut alaikäisten oikeuksia, sillä 15-vuotiaasta alkaen etunimen voi muuttaa toisen sukupuolen mukaiseksi. Sukupuolen vahvistamista koskevan lain olisi luontevaa olla linjassa tämän kanssa.

Covid-19-epidemia on vaikuttanut laajasti yhteiskuntaan ja hidastanut ymmärrettävästi lainsäädäntötyötä. [Suomi on yhtenä sateenkaari-ihmisten oikeuksia edistävän Equal Rights Coalition -liittoutuman maista sitoutunut arvioimaan pandemian vaikutuksia sateenkaari-ihmisiin \(lhbti\)](#). Sukupuolivähemmistöihin kuuluvat **ovat yksi väestöryhmä**, joiden elämään epidemian rajoituksilla on ollut erityisen kielteiset vaikutukset. Valtion on huolehdittava, että transihmisten ihmisoikeuksien toteutumista keskeisesti parantava lakiuudistus ei jää puolitiehen. Kuormittava covid-19 poikkeusaika ja sote-uudistuksen tapaiset suuret hankkeet eivät ole riittävä syy jättää ihmisoikeustyötä tekemättä.

Itsemääräämisoikeutta ja yksityisyyden suojaa vahvistavan, syrjintää ehkäisevän ja transnuoret näkyväksi tekevän translain uudistuksen aika on nyt.

Seta, pääsihteeri Kerttu Tarjamo

ALLEKIRJOITTANEET

Aalto-yliopiston ylioppilaskunta
Amnesty International Suomen osasto ry
Dreamwear Club DwC ry
Exit - pois prostituutiosta ry
Helsingin yliopiston ylioppilaskunta
Helsinki Pride -yhteisö
Hiv-säätiö
Ihmisoikeusliitto
Jyväskylän Seta ry
Kainuun Seta ry
Lahden SETA ry
Loisto settlementti ry
Lääkärin sosiaalinen vastuu ry
Meri-Lapin Seta
Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijakunta METKA
Miehet ry
Monimuotoiset perheet -verkosto
Naisasialiitto Unioni
Naisjärjestöjen Keskusliitto ry
Nuorten mielenterveysseura - Yeesi ry
Nyyti ry
Oulu Pride ry
Oulun SETA ry
Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
Pirkanmaan Seta ry
Plan International Suomi
Polyamoria - monisuhteisuusyhdistys ry
Regnbågsankan rf
Sateenkaarihistorian ystävät
Sateenkaariperheet ry
Sexpo-säätiö
Sosialidemokraattiset Nuoret ry
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry
Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry
Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry, Finlands studerandekårers förbund - SAMOK rf
Suomen seksologinen seura
Suomen UNICEF
Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Taideyliopiston ylioppilaskunta
Trans ry
Transfeminiinit ry
Translasten ja -nuorten perheet ry
Trasek ry
Turun Seudun Seta ry
Uskontojen uhrien tuki UUT ry
Vaasan Seta ry

Vihreät nuoret ja opiskelijat
Väestöliitto
Åbo Akademis Studentkår